

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER	XIII
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM HUKUKİ DİNLENİLME HAKKINA DAİR TEMEL BİLGİLER

I. HUKUKİ DİNLENİLME HAKKI KAVRAMI VE TERİMİ	5
A. Hakka Genel Bakış	5
B. Kavram	10
II. HUKUKİ DİNLENİLME HAKKININ TEMELİ ve HUKUKİ NİTELİĞİ	12
A. Hakkın Temeli ve Amacı.....	12
1. Temeli	12
2. Amacı	15
B. Hukuki Niteliği	17

C. Hakkın İçeriği.....	24
1. Genel İçerik	24
a. Mercii Bakımından Uygulama Alanı.....	25
b. Kişi Bakımından Uygulama Alanı.....	28
c. Zaman Bakımından Uygulama Alanı.....	31
d. İşlem Bakımından Uygulama Alanı	33
2. Özel İçerik.....	34
a. Bilgi Edinme Hakkı.....	34
b. Açıklamada Bulunabilme Hakkı.....	35
c. Açıklamaların Dikkate Alınması Hakkı.....	37
III. HAKKIN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	38
A. Antik Yunan Hukuku.....	39
B. Roma ve Kanon Hukuku.....	41
C. Batı Hukuku	44
D. İslam Hukuku	48
E. Türk Hukuku	50
1. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi.....	50
2. Cumhuriyet Dönemi.....	52
IV. MUKAYESELİ HUKUKTA HUKUKİ DİNLENİLME HAKKI	53
A. Almanca Konuşan Ülkeler.....	53
1. Almanya	53
2. Avusturya.....	56
3. İsviçre.....	58
B. Birleşik Krallık Hukuku	63
C. Amerika Birleşik Devletleri	69
D. Fransa.....	72
E. Diğer Ülkeler.....	76
V. ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI BELGELERİNDE HUKUKİ DİNLENİLME HAKKI	78
A. İnsan Haklarının Korunmasına Yönelik Uluslararası Sözleşmeler	78

1. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi	78
2. Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme.....	80
B. İnsan Haklarının Korunmasına Yönelik Bölgesel Anlaşmalar..	81
1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	81
2. Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi	84
3. Afrika İnsan ve Halkların Hakları Sözleşmesi.....	85
4. 2004 Arap İnsan Hakları Sözleşmesi	85
5. Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi	86
C. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde ve Mahkeme İçtihatlarında Hukuki Dinlenilme Hakkı.....	88
1. Genel Olarak	88
2. AİHS'nin 6. Maddesi Bağlamında Hukuki Dinlenilme Hakkı	90
a. Mahkemeye Erişim Hakkı.....	91
b. Etkin Katılım Hakkı.....	92
c. Silahların Eşitliği İlkesi	93
d. Çelişmeli Yargı.....	96
e. Kararların Gerekçeli Olması	98
f. Delillerin Kabul Edilebilirliği	98
g. Sanığın Asgari Hakları.....	99
i. Suç İsnadına Dair Bilgilendirilmenin Yapılması... ..	100
ii. Savunmanın Hazırlanması için Gerekli Kolaylığın Sağlanması	101
iii. Kendisini Bizzat Savunma veya Avukat Yardımından Faydalanma.....	102
iv. Aleyhine olan Tanıklara Soru Sorma ve Lehine Tanık Dinletme.....	103
v. Tercümandan Faydalanma	104
3. AİHS'nin 5. Maddesi Bağlamında Hukuki Dinlenilme Hakkı	106

İKİNCİ BÖLÜM

BİLGİLENDİRİLME HAKKI

I. BİLGİLENDİRİLME HAKKI.....	111
A. Genel Olarak Bilgilendirilme Hakkı.....	111
B. Suç İsnadının Bildirilmesi	115
1. Bildirimin Kolluk Tarafından Yapılması Gereken Durumlar	115
a. Yakalama Koruma Tedbiri Bağlamında Bilgilendirilme Hakkı.....	116
b. İfade Alma Bağlamında Bilgilendirilme Hakkı.....	118
2. Bildirimin C. Savcısı Tarafından Yapılması Gereken Durumlar	120
3. Bildirimin Hâkim veya Mahkeme Tarafından Yapılması Gereken Durumlar	121
a. Sulh Ceza Hakiminin Bilgilendirmesi.....	121
b. İddianamenin Gönderilmesi.....	121
c. Duruşmanın Başlamasıyla Suç İsnadının Bildirimi	123
d. Suç İsnadının Değişmesi.....	128
C. Dosyanın İncelenmesi	132
1. İnceleme Yetkisi.....	134
a. İncelemeyi Yapacak Kişi.....	136
b. İnceleme Yetkisinin İçeriği	143
2. Dosyanın İncelenmesinin Kısıtlanması	146
a. Sınırlamanın Şartları.....	150
i. Katalog Suçlar	151
ii. Soruşturmanın Amacının Tehlikeye Düşmesi	152
b. Kısıtlama Kararı	154
i. Kararı Verecek Mercii.....	154
ii. Kararın Verilebileceği Zaman.....	157
iii. Kısıtlama Kararının Süresi	157
c. Kısıtlamanın Sınırı	159

3. Dosyaya Erişimin Kısıtlanmasının Hukuki Dinlenilme Hakkı Bakımından Değerlendirilmesi.....	164
D. Muhakeme İşlemlerinin Bildirilmesi.....	167
1. Ceza Muhakemesi İşlemleri	167
2. İşlemin Bildirimi.....	168
a. Bildirimin İçeriği	169
b. Bildirimin Çeşitleri.....	170
i. Doğrudan Bildirim	171
ii. Vasıtalı Bildirim.....	172
3. Bir Muhakeme İşlemi Olarak Alınan Kararların Bildirimi.....	174
a. Hâkim veya Mahkeme Kararları	174
i. Kararların Tebliği Bakımından Hazır Bulunamayan İlgili	175
ii. Kararların Tebliği Bakımından Koruma Tedbirlerine İlişkin Kararlar.....	179
iii. Kararların Tebliği Bakımından Aleyhe Kanun Yoluna Başvurulabilecek Kararlar.....	183
(1) Kanun Yolu Kavramı ve Son Hüküm	184
(2) Kanun Yolu Kavramı ve Ara Karar.....	188
b. C. Savcısı Kararlarının Bildirimi.....	194
4. Diğer Muhakeme İşlemlerinin Bildirimi	197
a. İddianamenin Sanığa Tebliği ve Sanığın Çağrılması..	198
b. Tanık ve Bilirkişinin Dinleneceği Günün Bildirilmesi.....	199
c. İstinaf isteminin Tebliği	199

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AÇIKLAMADA BULUNABİLME HAKKI

I. AÇIKLAMADA BULUNABİLME HAKKI.....	201
A. Hukuki Niteliği	202
B. Susma Hakkı	204
C. Açıklamanın Şekli.....	210

D. Açıklamanın Zamanı	213
E. Açıklamanın Özgür İradeye Dayanması	214
F. Açıklamada Bulunabilme Hakkının Konusu	215
G. Açıklamada Bulunabilme Hakkının Kullanımı	216
1. Şüpheli ve Sanık Beyanları	216
a. İfade Alma	217
b. Sorgu	218
c. Yöntem	219
2. Delillerin Ortaya Konulması ve Tartışılması	220
a. Delillerin Ortaya Konulması	220
b. Tanık Beyanları	223
i. Tanığın Dinleneceği Günün Bildirilmesi	223
ii. Tanığın Dinlenilmesi	224
(1) Genel Olarak	224
(2) Tanığın Kovuşturma Aşamasında Dinlenmemesi	225
iii. Doğrudan Soru Sorma Hakkı	231
iv. Tanığın Niyabet veya İstinabe Yoluyla Dinlenmesi	235
v. Tanığın Görüntülü ve Sesli İletişim Tekniğinin Kullanılması Suretiyle Dinlenmesi (SEGBİS)	237
vi. Tanığın Korunması ve Gizli Tanığın Dinlenmesi	239
(1) Tanığın Korunması	239
(a) Sanığın Duruşmadan Çıkarılması	240
(b) Duruşmada Hazır Bulunma Hakkına Sahip Olanlar Olmaksızın Dinlenmesi	241
(2) Gizli Tanığın Dinlenmesi	241
vii. Devlet Sırrı Niteliğindeki Bilgilere Dair Tanıklık	248
c. Bilirkişi Beyanları	253
d. Ortaya Konulmak İstenilen Delilin Reddi	256
i. Kanuna Aykırı Deliller	260
ii. Delil ile İspat Edilmek İstenilen Olayın Karara Etkisinin Olmaması	263

iii. İstem Yalnızca Davayı Uzatmak Amacıyla Yapılması	264
iv. Tanık Dinletilmesi Talebinin Reddi.....	265
e. Doğrudan Soru Sorma	268
f. Delillerin Tartışılması.....	269
H. Açıklamada Bulunabilme Hakkının Kullanımı İçin	
Gerekli Kolaylığın Sağlanması	271
1. Süre Bakımından.....	272
2. Hukuki Yardım Bakımından.....	275
a. Müdafinin İstem Üzerine Atanması ve Zorunlu Müdafilik.....	277
b. Müdafî ile Şüpheli veya Sanığın Görüşmesi ve Yazışması	280
i. Müdafî ile Gözaltındaki Şüphelinin Görüşmesinin Engellenmesi	282
ii. Tutuklu olan Şüpheli veya Sanığın Müdafî ile Görüşmesinin Takip Edilmesi.....	284
I. Esas Hakkında Mütalaa, Savunma ve Son Sözün Sanığa Ait Olması.....	292
1. Esas Hakkında Mütalaa ve Savunma	292
2. Son Sözün Sanığa Ait Olması.....	296
J. Verilen Kararlara Karşı Kanun Yoluna Başvurma.....	301
K. Tercümandan Yararlanma.....	304
1. Genel Olarak	306
2. Hukuki Nitelik.....	308
3. Uygulama Alanı.....	310
a. Kişi Bakımından Uygulama Alanı.....	310
b. Mercî Bakımından Uygulama Alanı	314
c. Zaman Bakımından Uygulama Alanı.....	317
d. İçerik Bakımından Uygulama Alanı	318
4. Tercümandan Faydalanabilme Şartları.....	324
a. Meramını Anlatabilecek Şekilde Türkçe Bilmemesi... ..	324

b. Kişinin Engelli Olması.....	326
5. Sanığın Seçtiği Dilde Savunma Yapabilmesi.....	331
6. Tercüman Atanmasında Karar Verecek Mercî ve Sorumluluğu.....	335
7. Tercüman Hizmetinin Ücretsiz Olması Gerekliği	338

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AÇIKLAMALARIN DİKKATE ALINMASI HAKKI VE HUKUKİ DİNLENİLME HAKKININ İHLALİ

I. AÇIKLAMALARIN DİKKATE ALINMASI HAKKI	341
A. Genel Olarak	341
B. Hukuki Niteliği	343
C. Açıklamaların Dikkate Alınması Hakkının Kapsamı	344
1. Açıklamalara Dair Bilgi Sahibi Olunması.....	345
2. Açıklamaların Değerlendirilmesi.....	347
3. Dinleme ve Dikkate Alma ile Değerlendirmeyi Gerçekleştirecek Mercî.....	349
a. Genel Olarak	349
b. Süreçte Farklı Kişilerin Mevcudiyeti	349
i. Bilirkişilik Müessesesi.....	349
ii. Yargılamayı Yapan Hâkim ile Karar Veren Hâkimin Farklı Olması.....	351
iii. Kararı Veren ve Gerekçeyi Hazırlayan Hâkimin Farklı Olması.....	353
iv. Niyabet ve İstinabe	356
D. Kararların Gerekçeli Olması	358
1. Genel Olarak	358
2. Gerekçe ve Önemi.....	360
3. Gerekçenin Unsurları.....	364
a. Hükmün Gerekçesinde Bulunması Gereken Unsurlar.....	365

i. Mahkûmiyet Hükümünün Gerekçesinin Unsurları	366
(1) Genel Olarak	366
(2) İddia	367
(3) Savunma	369
(4) Delillerin Değerlendirilmesi	372
(5) Diğer Hususlar	374
ii. Beraat Hükümünün Gerekçesinin Unsurları	375
iii. Ceza Verilmesine Yer Olmadığına Dair Karar Gerekçesinin Unsurları	378
b. Ara Karar Gerekçesinde Bulunması Gereken Unsurlar	380
c. Diğer Kararlarda Gerekçe	382
d. Kanun Yolu Yargılamasında Verilen Kararlar	383
i. İtiraz Kanun Yolu	383
ii. İstinaf Kanun Yolu	385
iii. Temyiz Kanun Yolu	387
4. Gerekçenin Hazırlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	388
II. HUKUKİ DİNLENİLME HAKKININ İHLALİ	392
A. Genel Olarak	392
B. İhlalin Tespiti ve Düzeltilmesi	396
SONUÇ	407
KAYNAKÇA	415